

Liberpensulo

OFICIALA GAZETO DE LA INTERNACIA LIGO DE LIBERPENSULOJ

CELOJ de la "Internacia Ligo de Liberpensuloj":
Disvastigi esperanton inter liberpensaj rondoj, dis-
vastigi liberan penson, krei kaj presigi liberpensan
literaturon en esperanto, aranĝi fakkunvenojn ĉe kon-
greso. — La KOTIZO por la Ligo estas laŭplacé, sed
minimуме gmk. 2.— aŭ sama valoro.

**Sekretario: Kurt Hubricht, Mariannen-
strasse 22, I, Leipzig O 30 (Germanio)**
Poŝtĉeka n-o 43808 Leipzig

La gazeto estas por membroj senpage.

Manuskriptojn bonvolu sendi al la sekretario.
Represo de artikoloj permesata nur se oni citas la
nomon de nia gazeto. Sendu du pruvekzemplerojn.

LA SALO DE LA VIVO

De Vincent J. Hands

En tia mondo kia nia, mondo "abunda de obstakloj" laŭ diro de Vauvenargues, kiel grandvalora estas la humoro. La vivo, vidata el kiu ajn starpunkto, ja ne lasas al ni multe da grundo por senĝena optimismo. Eĉ Kandidate fine devas rememorigi al la klera D-ro Pangloss, ke kvankam ĉi tiu eble estas la plej bona el ĉiuj eblaj mondoj, tamen ni ankoraŭ devas kulturadi nian ĝardenon. Sed ĉio dirite kaj farite, la vere feliĉa homo estas tiu, kiu, malgraŭ la saĝoj kaj kugloj de malica destino, ankoraŭ povas "ŝerci kontraŭ tio, kio faras samon kontraŭ li". Pro tio mi ĉiam sentas ardan feliĉon kiam mi rimarkas en la koboldajoj de mia infana knabo la fruajn flametojn de humoro, kaj mi mense alparolas al li jene: "Mia filo, doninte al ci ekziston, mi estis kulpa pri la nepardonebla peko, ĉar estas devo de ĉiu inteligenta homo zorgi, ke la homa tragedio finiĝu kun li. Sed erarinte, mi petas cin rememori, kiam la vivo forte premos sin sur cin, ke mi, kiu donis al ci vivon, ankaŭ dotis al ci la ne-takseble valoran talenton de bonhumoro kaj la kuraĝon travivi."

Kelkfoje mi pensas, ke nur tiu kun sento de humoro vere taksas la severan realecon de la vivo; la mizantropo kutime estas tro konscia pri sia propra mizero rimarki tion ĉe aliaj. Estas, fakte, ĝuste la kapableco rimarki komedion en la mezo de tragedio, kio karakterizas la veran humoriston. Iafaĵe mi aŭdis S-ron Capman Kohen deklari, ke li neniam estas pli serioza ol kiam li ŝercas. Tio estas tiel vera rilate al ĉiu granda Liberpensulo, kiel al grandaj sprituloj. Tio estis vera pri Ingersoll kaj Foote, ankaŭ pri Voltaire kaj eĉ pli vere rilate al la plej granda Franco de nuna epoko — Anatole France.

Kio estas bonhumoro? D-ro Littleton priskribis ĝin jene: "sento de maltaŭgaj emocioj". Kaj li devenigas de tio refuton de determinismo — forgesante, ke, se

determinismo estas vera, la maltaŭgeco estas per tio determinita. La difino estas, tamen, bonega, ĉar ne ekzistas ekzemplo de humoro en kiu ne estas ia elemento de maltaŭgeco. Estas diversaj specoj de humoro, kaj la plej bona estas ofte ne konscia, kiel ekzemple, la neĵuna sinjorino kiu, demandita de la parofestro kial ŝia edzo ne akompanis ŝin al preĝejo, respondis, "Vi vidas, parofestro, li estas ano de alia abomenaĵo"¹⁾. Kaj estas malĝaja humoro de la malĵuna avarulo, kiu venigis ĉe sia lito siajn gefilojn, esperplenaj ricevi heredaĵon, nur por sciigi al ili la malagrablaĵon, ke ĉar ilia patrino kaj li neniam geedziĝis, la infanoj estas aro da bastardoj!

Kaj tiel oni povus daŭrigi ĝis grado, ke la nuna numero de Liberpensulo fariĝos volumo da "spritaĵoj kaj ŝercaĵoj". Humoro estas rekognata faktoro en la homa vivo, ĝian valoron estus malfacile sufiĉe taksati. Ĝi ebligas al ni transiri obstaklojn, kiuj alie estus netransireblaj, per ĝia helpo ni povas renkonti malfeliĉon ridetante. Ĝi estas la solvaĵo de pesimismo; — la malamiko de hipokriteco, ĉarlataneco, kaj malindulgeco. Ĝi estas la salo, kiu donas la guston al la vivo.

Estas tamen sfero kie bonhumoro estas tabuo. Tiu sfero estas la loko, kie la plej sanaj, naturaj aferoj estas tabuataj. Tiu estas la mondo de religio. Dirante tion, mi ne volas diri, ke ĉe religiuoj ne estas sento de humoro, sed nur, ke ili tute ne kuraĝas apliki sian humorecon al aferoj sanktaj. Se ili tion farus, ili baldaŭ eltrovus, ke nenio estas sankta kontraŭ humoro. Tio estas treege multsignifa. Se movado estas vera kaj utila, ĝi tute ne timas la ridon de honesta homo. Jam estis dirite multe da ŝercoj kontraŭ geedziĝo (mi iafaĵe aŭdis fraŭlon aserti, ke edzino estas bona en sia

ĝusta loko. Sed kiam ŝi estas en sia ĝusta loko, vi estas vidvo!) tamen ĝi daŭras esti populara institucio. Prenu bopatrinojn (ne gravas al mi kien vi prenas ilin, sed prenu ilin): rigardu la ŝercojn diritajn kontraŭ ili. Kaj, tamen, oni ne aŭdas, ke delegitaro da koleraĵ bopatrinoj aŭdiencas ĉe la ĉefministro. Estas nur religio, kiu bezonas Akton en Parlamento por ŝirmi ĝin kontraŭ mokado. Se mi estus religia, mi tute ne sentus min fiera pro tio.

Religio neniam estas tiel interesa ol kiam oni jam ĉesis kredi en ĝi, same ĝi neniam estis tiel amuza. Mi jam vidis malĵunetan sinjorinon, de grandega amplekso, preskaŭ histeriigi en la urbdomo de Birmingham. Kaj la kaŭzo de ŝia kuntordado estis iu priskribo en ĉiutaga lingvo de S-ro Kohen pri la vagadoj de la Infanoj de Izraelo en la dezerto! Gardu vin kontraŭ iu tiel nomata Liberpensulo, kiu ankoraŭ ne atingis tian gradon de progreso, kie li povas ridi kontraŭ la fundamentoj de religio — li estas ema iam forfali. Gardu vin ankaŭ kontraŭ homo, kiu ne havas en si senton de humoro. Mi jam renkontis seriozajn ulojn, tiel okupataj pri tute ne realigeblaj ekonomiaj teorioj, ke oni pensus, ke ili opinias humoron esti inventaĵo de la kapitalista klaso por forlogi la atenton de la proletaro de la realaĵoj kaj la klasbarakto. Al tiaj estus tia granda sakrilegio ridi kontraŭ Lenin, kia estas ŝerci kontraŭ Jesuo. Tamen kial ne? Mi konstatas, ke estas iomete malfacile bildi Jesuon en humora situacio. Li ne taŭgas por tio. Penu bildi lin dancanta la Jerusaleman Jazon aŭ la Galilean Galopon kun Mario Magdaleno! Mi scias, ke se la modo de paĝia kapo tiam ekzistus, ne estus eble al ŝi sekigi la piedojn de Ĉiopovulo, — sed mi neniam opiniis tion esti higiena. La Kristano eble kontraŭstaros tiajn frivolajn konsiderojn per certigo pri la dieco de Kristo. Nu, humoro eĉ

¹⁾ Si intencis diri "denominaĵo" (nekonformista sekto).

Ĉiu novalligonto ricevas kvar malnovajn interesajn "Liberpensulojn" senpage.

en Dio estas savanta lin honoro. Ĝis nun mi neniam renkontis dion, kiu ne estus pli bona, se en li estus iom da humoro; la pli multo da dioj, konataj al mi, havas la petolecon de lerneja knabino kombinata kun la kolero de pensiita majoro (Hinda Armeo).

Ni ĉiamaniere kulturu la econ de humoro. Ĝi estas multvalora perlo. Ĝi parencigas la homojn tra la tuta mondo, kaj estas la tuŝŝtono de bona kamaradeco. Oni ne povas forigi la penson, ke la historio de la mondo eble estus malpli sanga, kaj enhavus pli da homa afableco, se honesta ridado estus permesata penetri la konferencojn de la potenculoj. Feliĉa estas tiu, kiu ne adoras falsajn valorojn, kiu ankoraŭ havas en si la kapablon ĝui la simplajn plezurojn de la vivo, kaj kiu povas diri — kun la ĝentila Ben Adhem — “Skribu pri mi kiel homo, kiu amas siajn kunulojn.”

Tradukis el “*Freethinker*” (angla) *Torĉo*.

Reakcio marŝas en Germanio

Parte la reakcio en Germanio atingis sian celon. La internaciaj jezuitoj de Romo kaj Vitenberg metas la potencon de regno al sia servo. De 1918, post la revolucio, per helpo de eksterlandaj agentoj kaj dank’ al malkuraĝeco de la iam liberala burĝaro, la romkatolika eklezio vastigis sian potencon. Kiel kunulon en ĉi rabado ĝi havas la evangelian eklezion.

Antaŭ 1918 la eklezio ricevis nenian monhelpon de la regno. Sed nun milionoj fluas en ĝian poŝon. La ŝtata subvencio por eklezio en Prusio estas po 2.— g. m. por kapo; — en Bavario eĉ po 3,40 g. m. De la tuta regna loĝantaro tiel kolektita imposto atingas kelkajn centojn de milionoj da markoj. La propraĵo de la eklezio ne estas impostata. Krom tio la monaĥejoj kaj preĝejoj komunumoj prenas prunte monon por konstruo de novaj monaĥejoj kaj preĝejoj. Samtempe la popolo vivas malbone, loĝas en mizeraj loĝejoj; senlaboreco estas stato normala.

Grade la eklezio akaparis la edukadon kaj la klerigadon. Ĝi atingis, ke nun per leĝo oni povas malpermesi kontraŭ-religian, pacifistan aŭ iun kulturigan literaturon; oni cenzuras la filmojn; la akademioj por instruistoj estas sub religia gvidado; en kelkaj departementoj de la lando, la eklezio enpenetris en faklern-ejojn; en Bavario jam dum jaroj estas Konkordato. Nun la “nigraj fantomoj” celas atingi konkordaton por la tuta regno.

La ŝtatpotenco estas nun en la manoj de la monarĥistoj, industriistoj kaj jezuitoj; do, en la manoj de la malhela re-

akcio. Post naŭ jaroj de respubliko oni estas regataj per la imperiestra moto: “Religion por la popolo”. Religion — kiel kontraŭ — venenon al la “naŭa novembro”; religio — por fortiri atenton de la popolo de la ekonomia mizero.

Pro politikaj kaj personaj diferencoj inter sekretario kaj estraro okazis krizo antaŭ 2 jaroj en la “*Gemeinschaft Proletarischer Freidenker*” (Asocio de Proletariaj Liberpensuloj). Ĝi povas esti paralela al tiu de la romkatolika pozicio, kiam estis samtempe du papoj. Tiu Proletaria Asocio de Liberpensuloj havis dum la krizo du estrarojn kaj ĉiu aparte eldonis gazeton “*Ateisto*”. La krizo jam ne ekzistas. Oni ĝoju, ke liberpensuloj fine komprenis kiom grave estas koncentrigi ĉiujn fortojn antaŭ aroga kontraŭulo. La du grandaj asocioj “*Verein der Freidenker für Feuerbestattung*” kaj “*Gemeinschaft Proletarischer Freidenker*” formas nun unu asocion “*Verband für Freidenkertum und Feuerbestattung*” (“Ligo de Libera Penso kaj Kremacio”). Ĝi havas 500 000 membrojn kaj gazeton “*Der Freidenker*” (“La Liberpensulo”), eliranta en 350 000 ekzempleroj.

Preskaŭ ĉiuj liberpensaj societoj en Germanio estas jam dum 5 jaroj unuigitaj en “*Reichsarbeitsgemeinschaft Freigeistiger Verbände*” (Kartelo de liberpensaj Organizaĵoj). Dum la semajno de 21.—27. de marto ĉi liberpensa kartelo aranĝis agitkunvenojn por ekziĝo el eklezio.

Sonoriloj ankoraŭ klakadas . . .

Ĉu la soveta registaro permesus al vendistoj de semoj sunfloraj, kiujn rusoj tiom ŝatas maĉi, allogi klientojn per blovado de trumpetoj ladaj, al purigistoj de botoj kaj ŝuoj — per fajfiloj, al buĉistoj — per blekiloj mu-aj, al vendistoj de viando por katoj — per bloviloj miaŭaj, al aliaj metiistoj — per sirenoj, tintiloj, ĉimbaloj, gongoj ktp.? Se komercistoj uzus bruajn instrumentojn por vendi siajn varojn, la registaro dirus kaj tute juste, ke tia bruado ne estas tolerebla aŭ permesebla, pro rompo de paco, en orda lando. Ĉar sonorigado estas permesata al la pretendantaj pilotoj al ekstermonda regiono, tio pravas ke ekleziaj ĉarlatanoj estas favorataj de la Soveta registaro.

De la 6-a horo matene, ĉiu hore ĝis la 9-a vespere, vole nevole, oni devas toleri la laŭtegan klakadon kaj tintadon de preĝejoj sonoriloj, kvazaŭ diabla ridego super malamiko. Se oni estas malsana, ne gravas. La ĉarlatanoj eĉ pli forte kaj pli longe sonorigadus, se tio rapidiĝus ies morton, — ritoj enterigaj ja enspezigas monon.

Unu dimanĉon, antaŭ ne longe, mia edzino kaj mi laŭstratiris Sebastopolon kaj eniris en kelkajn oficejojn de animpilotoj, (kien ili iros ili ne scias). Tie dum la tuta tago ĉarlatanoj oficas laŭ permeso de la registaro; helpantoj iliaj vendas kandelajn diversampleksajn por la kandelaringoj, grandaj kaj malgrandaj. Kiam la kandelaj jam tri-kvarone forbruliĝis, aliaj helpantoj estingas ilin. La restaĵoj taŭgas por novaj kandelaj. Granda komerco kaj trompo por fari profiton. Je ĉiu horo tiuj domoj estas plenaj de kredemaj homoj, maljunaj mezaĝaj, junaj geknaboj kaj eĉ infanoj. La ceremonioj estas gvidataj de anoj de la eklezia trusto. Almenaŭ ses pastroj, anoj de tiu trusto, ĉiuj dik-korpaj, dikventraj, fortikaj viroj altkreskaj kun fortaj basaj voĉoj partoprenas. Tiuj domoj estas speco de teatro. La aktoroj — pastroj — en belegaj per oro broditaj roboj, la figuraktoroj — kantistoj kaj knaboj en blankaj surpiciloj, la halo ornamita per pentraĵoj sanktulaj (?) kun glavo en mano en kadroj orkoloraj. La aktoroj lerte ludas sian rolon. Dum unu el ili impone kantas preĝon, alia staras en la amaso kaj jen rapide jen malrapide mistike levadas kaj mallevadas grandan folikovritan krucon laŭ la takto de la kantata ario. Tio, evidente, tre impresas simplulojn, ĉar ili falas sur la genuojn kiam la kruco estas apud ili. Alia pastro de tempo al tempo iras inter la amaso svingante incensujon, kredeble por anestumi la cerbojn de kreduloj aŭ eble por desinfekti ilin. Ĉiutage oni povas vidi similajn scenojn en Sovetlando. Kamaradoj asertas, ke kun alveno de komunismo aŭ socialismo religio malaperos. Nenie en Sovetlando faktoj pravigas tiun diron¹⁾. Kiu regas do en Sovetlando, Partio aŭ eklezio? Se Partio regas, ĝi devus malpermesi apud si alian potencan organizaĵon de la plej grandaj ĉarlatanoj en la mondo — la pastroj. Aŭ ĉu la Partio faris konkordaton kiel faras kelkaj registaroj en Eŭropo? Se jes, tia konkordato, certe ne estas por la bono de la Laboristaro. Ŝajne, la Partio uzas la ekleziulojn por kloroformi neklerulojn kiel registaroj en aliaj landoj. Alie ĝi, certe, ne permesus tian grandan organizaĵon, samtempe sufokante ĉian alian movadon. La pastraro estas nun la pivoto ĉirkaŭ kiu arigas la restintaj blankuloj kaj reakciuloj en animo.

Ankoraŭ sonoriloj klakadas, vokante homojn pensi nur pri utopia vivo kaj utopia mondo. Anstataŭ laboradi por la Partio, multaj ĉiutage malŝparadas sian tempon en preĝejoj. Estus multe pli profite por Sovetlando, se civitanoj, anstataŭ kliniĝadi antaŭ bildoj, frapadi la partieron per la frunto, kaj kisadi statuojn ktp. en domoj de ĉarlatanoj, kune laborus por la bono de la Ŝtato. For parazit-ojn.

E. E. Y.

¹⁾ Ni ne forstrekis ĉi-frazojn por ne kripligi ĉi artikolon. Respondo el Rusio ni tre volonte publikigos. *Redakcio*.

Religio kaj Ekonomio

Dum la tuta periodo de pastrara regado, kiu daŭris ĝis la Reformacio en la XVI. jarcento, la popoloj kredis ĉion, ĉar ili sciis nenion. Gravaj inventoj kaŭzis la Reformacion, kaj ili ebligis, ke pensmaniero estu bazata sur scienco.

La tri ĉefaj inventoj de la XV. jarcento estis:

1. La presmaŝino de Caxton (Kakston) en Anglio 1476, per kiu estis eble presi librojn grandkvante; homoj povis tiam legi librojn, kiujn antaŭe pastroj legis al ili.
2. En 1492 Kolombo trovis la kontinenton Ameriko. Pro tio la komerca centro de la tiam mondo translokiĝis el la urboj de Mediteraneo al la marbordaj urboj laŭlonge la atlantika oceano en Hispanio, Francio, Anglio kaj Nederlando.

La prosperaj urboj de Italio kaj Hansaj urboj de Germanio komencis perdi sian gravecon kaj potencon. La Hansa Ligo komencis velki kaj post nelonge jam ne ekzistis kiel komerca centro.

3. El Malproksima Oriento la eŭropaj potenculoj enkondukis pulvon per kiu la reĝoj povis detruigi la kastelojn de nobeloj kaj fondi nacian regnon.

Ĉi tiuj eltrovaĵoj ankaŭ kaŭzis ŝanĝon en religia mondo: dubema protestantismo anstataŭis la superstiĉan kredemon de katolikismo. Scienca serĉado komencis okupi la lokon de superstiĉoj.

La grandaj diabloj de la mezepoko estis pestaj epidemioj kaj malrikoltoj; la lastaj kaŭzis malsatojn. Por venki tiujn naturajn fenomenojn, homoj nur preĝis; sed spite tio, ili mortadis.

Al scienco ni ŝuldas la venkon de tiuj naturaj maŝinikoj de la homaro.

La sanktaj krucmilitoj, kiuj daŭris dum du cent jaroj estis ne la solaj militoj en tiu periodo. Ankaŭ okazis milito inter Anglio kaj Francio dum pli ol unu jarcento (1328—1453).

Tiutempe okazis skismo en la katolika mondo en du kaj eĉ tri partiojn. En la jaro 1305 okazis la granda skismo; du papoj regis samtempe, unu en Romo kaj alia en Avignon, Francio. Tiu skismo daŭris dum centjaro ĝis 1417, kiam papo Martin V. estis proklamita la sola papo.

Tiuj ŝanĝoj okazis nur pro tio, ke la ekonomio de tuta Eŭropo stariĝis sur nova bazo. En urboj komencis flori industrio, kiu bezonis multe da lano por la malgrandaj fabrikejoj. Multaj laboristoj estis maldungitaj ĉar ŝafbredado ne bezonis multe da zorgantoj; la prezo de tritiko malaltiĝis, sed kontraŭe lano ŝafa plivaloriĝis ĝis triobla prezo.

Sur tiu industria fundamento la scienco komencis venki la mallumon de religio, alinome, la superstiĉon.

I. Floro.

Oni legu por pli da informo: "Historio de Revolucioj en Eŭropo" de C. W. Koch, ĉap. V, kaj "Komunista Manifesto", Karl Marx. (SAT-eldonejo.)

Lazaro ŝanĝiĝis

(Pro manko de spaco mallongigita.)

Oĝe mi ŝatus koni persone la lertan rakont-verkiston konatan sub la nomo Sankta Luko. Image mi preskaŭ vidas, ke li estas edukita greko sklavo, kiu okupis oficon de sekretario ĉe iu Roma bienulo, vivante jen en Romo, jen apud Iona maro en la vilao de sia mastro, jen ĉe Miletus en Anatolio. Lia evangelio (kiun li mem nomas Diegezo) montras, ke li konas manierojn de kulturita socio kaj ankaŭ montras lian profundan simpatian al virinoj, sklavoj kaj ĝenerale al mizeruloj. De vojaĝantaj komercistoj (kiel ni supozas), maristoj kaj vagantaj predikistoj li aŭdis rakontojn pri Nazareta martiro, kiu, ili diris, estis mortigita antaŭ centjaro. De ili li ricevis, aŭ aĉetis, manuskriptojn kun legendoj, kiujn oni nomas nun "Mateo" kaj "Márko". Li ŝanĝis ilin kaj aldonis al ili kun la imaga lerteco de Dante, aŭ Ŝekspir aŭ Defó. Unu el liaj rakontoj estas:

Estis riĉa homo vestita en purpuro kaj delikata tolaĵo, kiu lukse vivis ĉiutage; estis ankaŭ almozulo, laŭ nomo Lazaro, kovrita per ulceroj, kiun oni metadis ĉe lia pordego, kaj kiu deziris, ke oni donu al li la panerojn falintajn de la tablo de la riĉulo; krome hundoj venadis kaj lekis liajn ulcerojn.

Estas rimarkinde, ke kiam la riĉulo kaj la almozulo mortis, kaj Lazaro kuŝis feliĉa sur kuŝejo en paradizo kaj la riĉulo tordiĝis en la fornego de la infero, nenio estas dirita pri virtoj, kiujn havis la iama almozulo. Li estis levita al la dia bankeda tablo en rekompenco por antaŭa hunda vivado en malriĉeco kaj malsano, kiun li suferis en Romo, aŭ Mileto, aŭ Jeriĥo, aŭ ie alie. Legante la rakontojn de Luko oni devas rimarki, ke Luko havis profundan simpatian por la proletaria klaso. Tamen, ni ne povas krediti al Luko la talenton plani organizitan komunismon aŭ socialismon.

La scio pri socio ne povis havi tiajn konceptojn en la dua jarcento. Kaj Ramsey Mac Donald (Ramsej Mak Donald) kaj aliaj lideroj de la laboristoj strange eraras, kiam ili parolas pri la Utopio de "ĉiuj aferoj komune" inter unuaj kristanoj. Kvazaŭ la anekdotoj de Luko estis preparita de Dio kiel programo por la uzo de la Labora Partio en la 20-a jarcento.

Luko ne povis tiam antaŭvidi nacian aŭtoritatularon kiu prenos sub sia direkto la ekonomiajn kaj financajn fontojn kun la celo nacie produkti kaj distribui. La plej bona destino, kiun Luko povis koncepti por malriĉulo, estis ke dio fine egaligos la aferon movinte kaj la almozulojn kaj la sklavojn en la ĉielon.

...Lazaro daŭre vomis, ĝemis kaj malbenis dum ĉirkaŭ 16 jarcentoj ĝis la tagoj de John Bellers, Thomas Paine (Pejn), Thomas Spence, Francis Place kaj Robert Owen.

Tiam io okazis en la vivo de la vaganta almozulo kaj salajr-sklavo. Lazaro ŝanĝiĝis.

La greka sekretario Luko (se li estis sekretario) vidus nun grandan ŝanĝon. En la jaro 126 la sola espero por Lazaro estis postmorta transporto en Paradizon.

En la jaro 1926 la videbla intenco de Lazaro (mi pardonon petas ĉe membroj de 1924 Labora Partia kabineto pro uzo de tia vulgara nomo) estas konstrui novan mondon laŭ sia plano, baki sian propran panon kaj organizi sian propran komforton. Kaj mi ja suspektas ke, frue aŭ malfrue, la riĉulo vidos en kiun direkton la politika vento blovas kaj iom nevolonte subtenos la novan programon. Mi ĝojus, se tio okazos. Mi ne aprobas, ke oni ĵetu la riĉulon — tio estas la profitulo — en la inferon. Se dependus de mi, mi igus lin membro de la Nacia Fajra Brigado aŭ ano de la Gildo de Fajrestingistoj. La memfido de Lazaro, ke li devas dependi de si mem, faras grandan diferencon; jes, ja, grandan diferencon ankaŭ en la paradizo. Eĉ lumeto de la doktrino pri memdependeco ne ekzistas en Biblio komence de Genezo ĝis fino de Apokalipso.

Pro tio mi kontraŭas la pli malpli arogajn (aŭ zigzagajn) asertojn de Ramsey Mac Donald kaj aliaj, ke la Laborista Emancipa Movado ĉerpas sian ekonomian programon el Biblio. Kiel politikisto, mi ofendiĝus, se oni petus min verki mian manifeston al elektantoj por la Parlamento en frazoj preparitaj de antikva Luko aŭ Paŭlo, same kiel mi sentus min ofendita, se mi estus ligata al civita kodo de la greko Aristotelo aŭ la Hinda leĝaro de Manu.

Estas klare, ke la laborista klaso de la ĉefaj civilizitaj nacioj ne atendas efektivigon de siaj celoj per preĝoj. Dum pli ol 100 jaroj la sento de memfido estas kulturata. La unuaj politikaj lideroj (gvidantoj) vokis ribele. Iliaj filoj jam parolis kvazaŭ sugestante modestan aliancon kun la regantoj. La laboristoj de hodiaŭ intencas efektive liberiĝi de sia mizero per sia propra mano.

Certe, ili diferenciĝas rilate al la taktiko kaj al la batalilo. La Lazaro de jaro 126 neniam sonĝis pri taktiko kaj neniam etendis sian manon al batalilo. Li simple kuŝis ĉe la pordo; plue, hundoj venadis kaj lekis liajn ulcerojn. La divido en opinio en 1926 pri metodoj necesaj por emancipo estas la signo, ke sukceso estas proksima. Ĉefoj, ne sklavoj, verkas batalplanojn; kaj eĉ elportas kun kuraĝo la nesukceson de tiu aŭ alia plano; kaj poste ili elpensas pli bonajn planojn.

Lazaro ŝanĝiĝis. Li almozpetis; nun li parolas kiel egalulo.

Li kuŝis putranta; nun li marŝas kiel civitano.

Li almozpetis ĉielon; nun li ellaboras teron.

Li kaptadis panerojn; nun li ellaboras rikoltojn.

Li ĝemis la elegiojn de nokto; nun li kantas la kanton de mateno.

Li estis servutulo de Dio; nun li estas Homo.

F. J. Gould.

Potpurio en la regno de Dio

En Germanio povas okazi ke personoj, kiuj jam de longe ekŝiĝis el eklezio ricevas imposton por eklezio. La urba sinodo de Berlino faris jenan kvazaŭ karnavalŝercon. Socialisto kaj ateisto Adolf Hoffmann, ekŝiĝinta el eklezio 1886 kaj fama ĉe eklezio kiel faranto de grandaj varbsemajnoj por ekŝiĝo el eklezio, en ĉi jaro ricevis kalkulon por imposto. Jam de 34 jaroj li neniam ricevis kalkulon por eklezia imposto. Antaŭ kelkaj jaroj konata redaktoro kaj verkisto ricevis ankaŭ postulon por eklezia imposto, malgraŭ tio ke li estis ekŝiĝinta el eklezio. Li iris kun la dokumento pri ekŝiĝo el eklezio al la kompetenta oficejo. La deĵoranta oficisto diris al li: "Vi montras dokumenton pri via ekŝiĝo el evangelia eklezio, sed la impostoj rilatas al la juda komunumo". Redaktoro respondis, ke li neniam estis membro de juda komunumo. Tiu deklaro ne sufiĉis al oficisto, li postulis pruvon. Tiam redaktoro respondis al la konfuzita oficisto: "La solan pruvon mi volonte metus sur vian tablon, se min ne malhelpus la ĉeestantaj oficistinoj kaj bonaj moroj. — Ni rekomendu al la eklezio, ke ĝi prizorgu, ke ĝia librotrenado estu senerara.

*

OBSERVEJO

Kristano ne povas ne ridi pri la kredo de mahometano en sankta misio de Mahometo, aŭ pri negro, kiu preĝas al sia Mumbo-Jumbo, ke li sendu pluvon. Sed, se liberpensulo ridas pri dieco de Jesuo aŭ pri la preĝoj de kristano por pluvo aŭ suno, kristanoj tuj plendas pri tuŝo al "sanktaĵo" kaj serĉas la protekton de leĝo kontraŭ blasfemo.

Chapman Cohen.

* * *

Se mi sugestus al tiu kristana sinjorino, ke ŝi forĵetu sian katiman vestaĵon, surmetu zonon el plumoj, pentru sian vizaĝon per strioj ruĝaj kaj flavaj, kaj portu grandan ringon tra sia nazo, ŝi konsiderus min mense malsana. Sed, ŝajne ŝi tute ne vidas la absurdecon, promeneante kun menso vestita en ornamajo de sovaĝulo; samtempe ŝi tute ne konsentas porti lian korpan ornamajo.

Ch. Cohen.

* * *

La ŝtato Tenesi en Ameriko, fama pro sia kristana amo al negroj, pasis leĝon, kiu malpermesas la instruon de Evoluo en iu lernejo de tiu ŝtato; same malpermesas iun alian instruon pri la kreo de la mondo, krom tiu de la biblio. Dua leĝo postulas, ke ĉiuj instruistoj konfesu kredon en dieco de Jesuo Kristo antaŭ

ol iri ricevi salajron. Kaj senĉese oni aŭdas, ke la homaro progresis! Ĉu?! Estas ankoraŭ miloj de milionoj da homoj, kiuj ankoraŭ estas en Ŝtona Epoko. Sen ia dubo, se la homo, kies kranion antaŭnelonge estis elfosita en Afriko, povus reheimiĝi sur la teron, li sentus sin tute hejme en Tenesi.

F. J. Gould.

* * *

Kelkaj preĝejoj estas malplenaj, aliaj estas tro plenaj. Ne Dio, Kristo aŭ Sankta Spirito estas, kiuj altiras la amasojn. Estas nur viroj kaj virinoj kun oratora talento, kiuj elfernis la arton sukcese impresi aŭskultantaron, kiuj atingas tion. Kaj ili neniam malsukcesas dum ilia talento estas ĉe ili.

J. T. Lloyd.

* * *

Surskribo

legebla sur pastra tombo en Noyers (Loiret) Francio

Egaleco.

Ĉi tie ripozas la civitano Eugenio Courson, pastro de Noyers, mortinta la 17-an de decembro 1905. Li estis 81-jara.

Li estis espriminta al sia nevo la deziron esti enterigata nereligie, ĉar li ne volis, ke lia ĉerko estu profanata per la afektaj hipokritaĵoj de liaj ekskolegoj.

Landrepresentantoj

Anglio: F-ino D. White, 166 Church Rd. Upper Norwood, London SE 19.

Aŭstrio: E. Hübner, p. Adr. „Freie Weltanschauung“ (Max Tonner), Salzburg, Fürstenweg 24.

Belgio: Jan Jacobs, Boomschen Steenweg 444, Antwerpen.

Blankrusio: Dim. Snejko, poŝtkesto 33, Minsk.

Ĉeĥoslovakio: S-ro Theodor Kilian, Jiráskova 317, Dolní Kounice.

Ĉinio: Pandiŝo, N.Y.M.S., Lunghwa, Shanghai.

Francio: Emil Gasse, 15 place Gambetta, Le Havre.

Germanio: vidu Sekretario (unua paĝo).

Hispanio: R. Wood, Calle Mofas, 32, 3^a, Barcelona.

Hungario: S-ro Hugai Ferenc, Gyöngyös.

Japanio: Joshi H. Ishiguro, Koojimachi P. O. Box 1, Tokio.

Jugoslavio: S-ro Paskal Bogdanoviĉ, Komixa-Vis.

Nederlando: C. F. Everts, Vespucistraat 91, Amsterdam.

Polio: Jan Zawada, ul. Króla Leszczyńskiego 36 m. 2, Lublin.

Rusio: Dunajev, Leningrad, Gubkom Esperantistov, Smolnijprospekt 15, kv. 11.

Skotlando: Thomas Crawford, Kelvinhaugstr. 24, Glasgow.

Svedio: Einar Adamson, Göteborg, Box 73.

Turkio: S-ino. T. Yelland 25/37 rue Keresedje, Pera, Konstantinople.

Ukrainio: V. Kolčinski, Kremenčug.

Usono: S-ro Karl Fröding, 221, 7th st., Rockford, Ill.

ANONCETOJ

Ĉiu membro rajtas unufoje ĉiujare al trilinea anonceto.

“Sormovskij sojuz bezbojnikov“, Sormovo, ap. N.-Novgorod, Sovet-Unio, deziras interŝanĝi antireligiaĵojn.

Albert Weinhold, Leipzig-Stö., Schönbachstr. 55, deziras koresp. kun ĉiuj landoj. Nepre respondos.

INSTRUISTOJ via gazeto estas INTERNACIA PEDAGOGIA REVUO

oficiala organo de Tutmonda Asocio de Geinstruistoj Esperantistaj (TAGE)
Gazetabono: 2,50 mk. g.
Kotizo al TAGE: 0,50 mk. g.
Specimenon petu de **M. Goldberg**,
Frohburger Str. 68, p., Leipzig S3 (Germ.)

Germana Literatura

Liberpensa — Pacifista
Socialista — Komunista
Sindikata — Vivreformo

Mi liveras laŭ originalprezoj de la eldonistoj. Poŝtelspezoj estas kalkulataj nur duone. Se vi interesas pri iu ajn literatura fako, vi regule senpage estas informata per prospektoj kaj katalogoj pri la novaĵoj en via fako.

Kurt Hubricht, Leipzig O 30,
Mariannenstr. 22, Poŝtĉekkonto 43 808

Liberpensaĵojn

jurnalojn, flugfoliojn, afiŝojn
statutojn, fotojn, ilustraĵojn ktp.

sendu plejble kun esperanto-traduko. Sendu ankaŭ interesajn novaĵojn eldonitajn de la eklezio en via lando:

Adresu:

Kurt Hubricht, Leipzig O 30,
Mariannenstr. 22, Poŝtĉekk. 43 808

GRAVAJ VERKOJ!

germanaj markoj

Goethe, Faŭsto I, 156 pĝ. 1.20
Tolstoj, Tri verkoj, 78 pĝ. —.80
Barbusse, Eklumo en abismo . . . —.80
Kropotkin, Etiko, 240 pĝ. 1.80
Reiche, El la mondbildo del' nova fiziko, 52 pĝ. —.60
Fersman, La kemio de la universo —.60
Ziegler, Sekspsiĥologio, 54 pĝ. . . —.60
Kontraŭ Dio! (ateista krestomatieta), 28 pĝ. —.40

Haveblaj ĉe:

R. Lerchner, Colmstr. 1,
Leipzig O 27 (Germanlando)
Petu nian katalogon!

Pagu

vian kotizon. Germanoj
sendu monon per poŝtĉeko.